

KŠEFT

Katarína Machová

MARENČIN PT

Kšeft

Katarína Machová
*K*šeft

MARENČIN PT

Copyright © Katarína Machová, 2024
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2024
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marenčin@marenčin.sk www.marenčin.sk
Cover © Marenčin Media, 2024
Layout © Marta Blehová, 2024
1033. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-1231-7 (viaz.)
ISBN 978-80-569-1232-4 (ePDF)
ISBN 978-80-569-1233-1 (ePub)

„A sme sami,“ zašepkala som a list, ktorý mi to oznámil, zletel na zem.

Tak predsa odišiel. Vlastne, odletel... Odfrkla som a špičkou bosej nohy ho odšuchla preč. To však nestačilo, lebo zlosť sa vo mne kopila. Skočila som na ten papier a začala som po ňom divo tancovať. Ale papier je jednoducho papier, nezničíte ho tým, že naň skočíte. Musíte sa zohnúť, zodvihnúť ho a roztrhať. A to sa mi už robilo ťažko.

Vypuklé brucho tomu bránilo, musela som si kľaknúť. Vzala som ho zo zeme a začala trhať na kusy. Užívala som si to, veru hej. Predstavovala som si, že je to jeho tvár, videla som jeho vlasy a ruky, áno, aj tie. A trhala som ho, kmásala, akoby to bol on...

Ale nebol.

A tak som prestala. Pozerala som sa na roztrhaný papier, ktorý za to nemohol a sťažka som sa postavila na nohy.

Tu mi už slzy nepomôžu. Veru nie.

Už to bolo tak.

Už sa nevráti.

A nepríde.

Nikdy viac.

Bielymi nemocničnými stenami sa ozval rev. Taký, ktorý pripomína zavýjanie zvierťa alebo rev niekoho, kto je už na konci so silami. Keď bolesť prebýja všetko a vy už nevládzete nič. Kričala som, stonala a plakala, lebo už som nemala síl. Aspoň tak som si to myslela.

Bola som však silnejšia, než sa mi zdalo, lebo doktor mal stále pokojný výraz na tvári. Videl toho už toľko. A koľko počul... Ach jaj.

Čo všetko si asi vypočuli tieto steny, koľko nárekov a stonov a koľko slíz... Všetky prestali po tom, čo uvideli svoje dieťa, ktoré priviedli na svet. Všetky prestali, a tak vedel, že aj ja prestanem, preto ten pokoj.

A keď ma znovu narýchlo skontroloval, kývol na sestričku v službe. „Tak ideme na to, pani...“ povedal a sestra prikývla.

„Slečna som!“ zvriskla som a moje sliny vyfrkli z úst zároveň so slovami. Vyfrkli tak silno, že ho zasiahli až na líci. To ho asi príliš netešilo, narýchlo sa utrel, ale mne to bolo jedno.

„Tak poďme, *slečna*,“ dal dôraz na môj stav, „ideme.“ Znovu kývol sestre a presne o sedemnásť hodine a desiatej minúte sa mi narodil chlapec, veľký ako buk.

„Ako sa bude volať, mamička?“ spýtala sa ma sestrička hneď po tom, ako mi ho odniesli.

Mlčala som.

„Tak ako sa bude volať?“ spýtala sa dôraznejšie.

„Sebastián,“ zašepkala som.

„Ako prosím?“ nahla sa ku mne.

Pozrela som na ňu. Trocha som pridvihla hlavu a napriek bolesti, ktorú som prežila, som pozbierala poslednú silu na to, aby som zakričala najhlasnejšie, ako som vládala: „Sebastián!“

„No veď dobre, dobre, počujem,“ zamračila sa a odišla.

Áno, možno som sa správala zvláštna, ale ja som nemala nič podľa normy. A už vôbec nie takej ako ostatné ženy, ktoré tam prišli rodiť s manželmi v závese. Ja som nevedela, ako sa bude volať syn, ktorého som porodila nielen menom, ale už vôbec nie priezviskom.

Po tom, ako som nadiktovala všetky údaje o sebe a zodpovedala nepríjemné otázky o otcovi, prestala som rozprávať. Načo, povedala som si v duchu, načo mám rozprávať, keď je to aj tak jedno a nikto, vôbec nikto ma nepočúva. Ani moja úžasná matka.

Ležala som na posteli pri ostatných mamičkách po tom, čo ma dali do poriadku a jedinú, čo som chcela, bolo spať.

Zavrela som oči. Keby som mohla, zapchám si aj uši. Nechcelo sa mi počúvať tie dve, ktoré boli so mnou na izbe a dokola štebotali. O svojich deťoch a manželoch a súrodencoch a domoch a kočiaroch a babkách a dedkoch. Chcela som ísť preč. Vlastne ani to nie.

Chcela som byť len sama.

Ale to nebolo možné.

Ja som sa totiž vracala domov.

Predstavila som si život, ktorý ma čakal, keď odtiaľ odídem.

Predstavila som si chladné steny domu, ktoré si pamätali prvú svetovú, matku, ktorá sedela za stolom a preberala patričky jeden dielik po druhom, dokola a dokola, s tichým šomraním v jednom tóne... Och bože... Už som ju počula, ako stoná, ako vzdychá, ako omdlieva od hanby, ktorú som jej priniesla. Do jej domu. Kde bol krížik nad každými dverami. A všade tie obrázky... A ticho a ten pach. Naplo ma. Obrátila som sa na bok, lebo len tak sa mi dobre ležalo.

Všetko ma bolelo a nebolo to len telo, bolela ma duša a srdce. Bola som tak sama.

„No mamička, tak tu ho máte, hladný je, ideme sa kŕmiť,“ sestra mi podala batôžtek, kde sa mrvil malý človek. Nechajte si ho, povedala som jej v duchu. Zavrela som oči, aby ma nechali tak, akože spím. Ale tak to nefungovalo, tu sa s nikým nepárali, sestrička ma potriasla za plece a ja som musela otvoriť oči.

„Tak podme, šup, nie ste tu sama!“ povedala prísne a vtedy som si prvýkrát vzala do náručia svojho syna.

V to leto Sebastián oslávil tri roky. Ubehli a aj neubehli ako voda. Ako sa to vezme.

Pri takom malom dieťati vám zväčša čas ubieha rýchlo.

Hlavne vtedy, keď ste na všetko sama. A tri roky boli zrazu fuč...

Modrá obloha sľubovala v tú nedeľu pekné počasie. Aj slnko už vykúkalo a všetko nasvedčovalo tomu, že to bude pekný deň.

Vystavila som mu tvár. To teplo, ktoré ponúkalo, bolo príjemné ako pohladenie a prišlo mi vhod. Možno by sme sa dnes mohli ísť kúpať. Možno by som mohla vziať Sebiho, nájsť nejaký strom, pod ktorý by sme sa zložili a trochu sa ovlažiť... Usmiala som sa pri tej predstave, dokonca mi v jednej chvíli napadlo, že by mi matka malého postrážila a ja by som sa hodila do bazéna a mohla plávať a plávať... Privrela som oči a takmer som ucítila vodu, ako mi omýva telo...

„No kde si?!“ zahrnel hlas z kuchyne a rozleteli sa dvere. Robustná postava mojej matky zaplnila celý prechod z izby do kuchyne. Bože, aj ja raz budem taká? Napadlo mi, keď som ju videla...

„Tu, kde by som bola,“ odvrkla som.

„Tak snáď oblečieš aj malého, o pol hodinu je omša! Už zvonili!“ prísne na mňa pozrela, zvrtila sa a zabuchla za sebou dvere. Rýchlo som schmatla do ruky telefón a vytočila číslo. Po druhom zazvonení sa ozval zvonivý hlas kamošky.

„Kaji, ahoj, prosím ťa, nemôžeš mi zavolať o päť minút, že idete na kupko a opýtať sa ma, či nejdeme s vami? Moc ťa prosím...“ zakvílila som do telefónu.

„Pravdaže môžem, veď my tam aj naozaj ideme,

zastavíme sa pre teba. Pôjdeš aj so Sevim?“ spýtala sa moja jediná kamarátka.

„Aj s ním, jasné, vážne by ste ma zobrali?“ od nadšenia som takmer podskočila.

„Jasné, o hodinku sme u teba, a teda... volám...“ povedala a zložila.

„Perfekt!“ potešila som sa a otvorila dvere. Začala som sa obšmietať, vzala pohár a napustila doň vodu. Ako sme sa dohodli, o chvíľu mi zazvonil telefón. Videla som, ako to matka zaregistrovala a zodvihla som. „Ahoj, Kajka,“ povedala som a vrtela sa dokola. „Idete? Áno?“ chvíľu som počúvala a potom som odpovedala. „Čo ja viem, a nevadilo by vám to?“ hovorila som hlasnejšie ako bolo treba, len nech matka počuje. „Tak dobre, do hodiny sa vychystáme, dohodnuté,“ povedala som a zložila.

„Odchádzame!“ ozvalo sa z kuchyne.

„Mami, idem s Kajou na kúpalisko,“ vysypala som zo seba v presvedčení, že keď to poviem rýchlo, bude jej to tak jasnejšie.

„Ešte raz, odchádzame,“ povedala matka s kameným výrazom v tvári a vzala zo sekretára modlitebnú knižku.

„Ale mama, ja..“

„Klaudia! Ideme do kostola! Alebo chceš bývať u Kaji?“ prísne nadvihla obočie a v ruke žmolila knižku.

Nie, nebolo to povedané len tak. Ona by ma skutočne vyhodila aj so synom, a to i napriek tomu, že

sme naozaj nemali kam ísť. Vedela som to úplne presne, pretože sa to už raz stalo. Nežartovala. Urobila by to znova.

Keď som vtedy odmietla ísť na bohoslužbu, lebo som mala so Sevim zlú noc a bola som celkom zničená, keďže som sa bez spánku ešte len učila fungovať, matka sa rozzúrila tak, že mi zbalila všetky veci. Tašku mi dala pred dvere, tie nechala otvorené a doslova nás vyhodila von so slovami, že v jej dome budú platiť jej pravidlá. Tak bolo.

Jednoducho, láska k blížnemu svojmu vás vedie ruka v ruke s láskou nekonečnou, takou tou pravou, rodičovskou. Amen.

Nie, ja som nemala kam ísť, vedela som to a vedela to aj moja matka, ktorej sa ihneď vyrovnala vráska medzi očami, keď videla, že som sklonila hlavu.

Vtedy som jej povedala, že do kostola pôjdem, bola som taká unavená, že by som jej slúbila hocičo, len nech sa mám kde vyspať. To, že mnou matka manipulovala, mi nedošlo vôbec. Kresťanská žena a manipulácia? To jednoducho nešlo k sebe. Prečo som takto skončila... išlo mi hlavou a k tomu mi tam lietala ešte jedna vec. Nie vec, ale...

Patrik, Patrik, Patrik... išiel mi niekde v mojom vnútri stále dokola, podvedome, nonstop... ON. Na to som silu mala. Myslieť na neho, predstavovať si ho, jeho ruky, jeho tvár, vlasy, jeho úsmev, smiech a jeho hlas... Každý deň som na neho myslela, hoci spomienky bledli, zvuk jeho hlasu sa už občas strácal

a už som si pomaly nevedela spomenúť na to, ako voňal...

Ale on odišiel. Po tom, čo som mu povedala, že čakám jeho dieťa. Zbalil sa, napísal ten list a odišiel preč.

Vraj splniť si sen. Do Ameriky.

Zeme veľkej ako svet.

Vtedy mi pomohla Kaja, kamarátka z detstva, neskôr mladosti, školy. Pomohla mi, aby som sa nezbláznila a bola pri mne aj vtedy, keď som hovorila mame, že som tehotná a otec dieťaťa odišiel preč.

Pýtala sa kam preč, ako preč, prečo preč. A potom to začalo. Spustila vlnu obvinení a výčitiek typu „prečo nie som dosť dobrá, aby si ma vzal... prečo som sa nesnažila a pustila ho preč“. To som mala zastaviť lietadlo v rozbehu? Napadla mi absurdná vec, lebo len na to pomyslíte, keď sa na vás sypú absurdné a hysterické reči... A matka si hovorila svoje, vo viere a presvedčení, že to tak má byť, že jej to pomôže, že je to práve to, čo potrebujem. Kritiku. Že jediné, čo viem, je všetko zbabrať. Hlavne život. A nie ten svoj, ale ten jej, ukázkový, kresťanský.

No, tak to by sme mali.

Završila to tým, že ona ma teda pod strechu takto nechce, ako ona k tomu príde...

Pred tými ľuďmi, čo si zametali svoje pod koberec...

Ako k tomu príde...

Och bože...

Ja som mlčala, ale Kaja nie. Tá mala jazyk podkutý, sebavedomia na rozdávanie a dobrú povahu.

„No tak, tetuška...“ povedala vtedy a vzala ju pod pazuchu von. Dlhو sa prechádzali a keď sa vrátili, matka povedala, že teda dobre.

Nevedela som, či sa mám tešiť alebo plakať.

A tak som bývala späť u mojej matky, od ktorej som odišla, či skôr ušla, s Patrikom.

Nie že by som nemala indície, ako sa zachová... Bol to ten typ muža, ktorý miloval svoju slobodu, ale tvrdil, že aj mňa. V tom čase. Bývali sme spolu v podnájme skoro rok, keď som mu povedala, že som tehotná. A to ostatné už viete...

Ten byt som si nemohla dovoliť platiť sama a neprichádzalo do úvahy, že si dieťa nenechám, tak som sa ocitla späť.

To bolo vtedy. A dnes som sa rozhodla inak. Neviem, či mi dodalo sebavedomie to slnko, ktoré ma lákalo k vode, alebo nechúť k pravidlám, ktoré som neznášala. Zdvihla som bradu a povedala som tej žene, že dnes nie.

„Mama, je pekne a keď nepôjdem s Kajou, nemám sa tam ako dostať, vezmú ma autom, idú na jazerá a to je ďaleko.“

„Chodia autobusy, bohoslužbu nesmieš vynechať, ty máš ten najväčší dôvod chodiť tam!“ prísne na mňa pozrela. Prevrátila som očami. Tie reči ma ubíjali a premýšľala som, ako dlho to vydržím. Ten tlak,

tu v tejto zatuchnutej nore, s týmito prednáškami a všetkými prísnyimi pravidlami.

„Mama, Kaja je tu o chvíľu, idem nás zbaliť, určite sa v tej horúčave nebudem trmáčať autobusom,“ zvrtila som sa a začala hľadať plavky. Hoci som cítila, že mi stojí za chrbtom, ignorovala som to. „No moja zlatá, pozri sa, to ty potrebuješ mňa!“

„Áno! Áno!“ rozhodila som rukami. „No a čo teraz? Do konca života ma budeš týrať, obviňovať, šikanovať? Tak si kopni, v presvedčení tvojej viery, že je to správne. Kopni si! Som neschopná a ešte aj s deckom. No čo budeme robiť?!“ dala som si ruky vbok. „Tak šup do kostola!“

Matka zostala civieť v nemom úžase. Bolo to prvýkrát, čo sa na ňu jej dcéra takto osopila. A to jej povaha znášala ťažko.

„No Klaudia, keby to tak videl otec, keby to tak videl otec...“ zalomila teatrálné rukami.

„Otec? Ten by sa ma zastal a určite by mi nerobil toto peklo, čo ty!“

V miestnosti zostalo odrazu ticho. Dve ženy stáli oproti sebe v akomsi nezmyselnom súboji... A vífaza nebolo. Obe mysleli na niekoho, kto už medzi nimi nebol...

To ticho prehlušilo buchnutie dverí. Respektíve, buchli jedny dvere, potom druhé dvere a dnu vbehol dievča.

„Volám ti, haló, čo nezdvíhaš?“ zamávala mi telefónom pred očami. „Zdravím, teta!“ vtisla jej bozk

na zduté líce, „ako sa máme? Pozrite, čo som vám priniesla,“ povedala a do ruky jej strčila belgickú čokoládu a priskočila ku mne. „Tak čo, bejby, ste nachystaní?“ sotila do mňa akoby ledabolo a pozrela z jednej na druhú. „A čo tu tak stojíte, stalo sa niečo?“ nadvihla dokonalo upravené obočie.

„Ale čoby sa stalo, nič sa nestalo,“ povedala moja mať pokrytecky, až mnou zatriaslo a nahodila niečo ako úsmev. Asi sa to tak má...

„Tak sa mi to zdalo,“ usmiala sa na ňu Kaja. „No, tetuška, však je dnes krásne, to nám bude hej. A ozaj, nechcete ísť s nami?“

To mi myklo kútikmi úst, lebo predstaviť si svoju matku v plavkách bolo pre mňa ako predstaviť si Eiffelovu vežu u nás v dedine. Videla som, ako matkou trhlo. Horko-ťažko povedala niečo v tom zmysle, že ona má dôležitú robotu. No to veru mala, povzdychla som si. Ohovárať kadekoho.

„Och, no dobre, tak poďme, chystaj sa, aj slnko zapadne,“ povedala a už sa hrnula k posteli, kde sa prebúdza malý chlapec. Bože, ako som jej závidela. Bola taká svieža, sebavedomá, rozhodná a taká milá, že ste chceli byť stále s ňou. Ako letný dážď, jemný a osviežujúci, keď je vám dusno. A to veru bolo.

Kaja vzala Sebiho do náručia, na mňa sprisahanecky žmurkla a išla do kuchyne. „No čo, teta, ale kávičku si hádam dáme, či nie?“

Bolo zvláštne pozorovať, ako sa ľudia menia, keď im dáte pozornosť. Príval milých slov, úsmevu a po-

hody, čo sršal z Kaji, veru robili svoje. Mäkla aj tvár starej ženy, ktorá len prikývla a išla postaviť vodu. Dnes teda kostol nebude? Udivene som dávala do tašky potrebné veci a Kaja prišla ku mne. „Takto na ňu musíš, vidíš,“ usmiala sa. Môže byť, napadlo mi. Asi bude mať predsa len v niečom pravdu. To, že na seba s matkou vrčíme, nerieši nič. Nevedela som si však predstaviť, že by som bola takáto milá a tiež som si nevedela predstaviť, že by sa matka voči mne zmenila. Vedela som, že som ju sklamala, že len ťažko znášala hanbu, ktorú som priniesla. Že sa proste hanbila...

Ale na Kaju bola milá a zmenila sa na nepoznanie. Pravdepodobne to bude pretváarka, povedala som si v duchu.

„Kajka, a s mliekom?“ zakričala na ňu. „Áno tetuška, presne tak, ďakujéeééém,“ zatiahla Kaja a mrkla na mňa.

„Zaujímavé, mne kávu nikdy neuvarila a pochybujem, že ju zaujíma, či si do nej dávam mlieko.“

„Ale no tak, nechaj ju. Tak poď, cvalík, vypijeme kafe a padáme! Kde sa ten Juló zamotal?“ vykukla z okna do záhrady a ja tiež. Juló bol vonku a o niečom debatoval so susedom. Divoko gestikulovali, asi to bolo dôležité. Pristavila som sa pohľadom na Kajinom priateľovi. Takých je veru málo...

„No poďme,“ vzala si chlapca na ruky, „vypi rýchlo tú kávu, nech vypadneme.“